

Glossy.

V.

V Chicagu, Ill., dne 25. lis. 1905.

Líné vody se zase jednou po-
hauily; Mehlo to do nich trochu
zprudka, bezohledně; ale tak mu-
silo být, měly-li se vody po-
hnout....

Ironicky pojmenoval mne kte-
rýsi český deník chicagský ne-
zvaným reformátorem; a domýšle-
je se jakési strany za mnou, vypo-
čítal všechny hříchy, jež jsem spá-
chal stranictvím za posledních ně-
kolik týdnů....

Zmýšlil se ten list: nepomýšlel
jsem nikdy na nesmírnou onu čest,
být zde reformátorem; a až posud
zásadně na nikom ze zdejších lidí,
stran a časopisů nezáležel mo-
že, ani co by za nebet vlezlo. Nikdo ne-
má co mluvit v soukromí do toho,
co chci psát a pít. A to, co
píšu, jsou prapouhé.... *dojmy*
"Máme-li dojmy, není dovoleno
je projevit?" ptal se druhdy Taine.
Měl-li jsem dojmy a chtěl-li jsem
je projevit, — není poctivé, učinil
li jsem tak do očí udiveným, kteří
ode mně očekávali snad lichocení
nebo aspoň opatrné mlčení?

Ti, kteří až podnes promluvíli,
byli snad jen ti bičem šlehnutí,
mimo "Osvětu Americkou," jež
bez ohledu na zájmy konkurenční,
— ovšem, podle zdejších názorů
o kollegialitě novinářské, — mi
trojím pérem už schválila pocti-
vou mou snahu.

"Rozhledy" v jednom čísle se
trochu načepýřily, čemuž nelze se
divit; a cítit bylo, že nechápou
logickou souvislost v některých
bodech svých "glossy." V posled-
ním však čísle snad nevědomky mi
dávají zadosťuchování: "Mimo to
chceme doplnit svůj dřívější vý-
rok o nemožnosti nápravy, pro-
něž hlavně polemika vznikla, v
ten smysl, že ovšem nemáme ná-
pravu za nemožnou, ale skoro za
nemožnou k provedení za stáva-
jících poměrů."

Vzpomínáte si, co jsem psal?
Že náprava byla by snad možná
jen tehdy, kdyby tři věci se obra-
cely k lepšímu; k těm prvním
dvěma časem se dostaneme; pro-
zatím dnes jin uchytili se toho, co
my tehdy, pamatujeme-li se dobře,
jsme *podtrhli*: Že nutná jest *re-
forma žurnalistiky*. "Rozhledy"
jinými slovy připojují se přímo k
našemu přesvědčení; jsme tomu
povděční tak, že zapomenáme i
jednu velmi nekollegiální větu,
kterou předešle samy utvzovaly
nemožnost dobré snahy a zápasu
o vyjasnění myšlenky v české žur-
nalistice americké.

"Svornost" ovšem odpověděla
svým způsobem: nejprve překrou-
cením pravdy a snahou vmluvit
lidem, že mám jakési postranní
zájmy; do toho přimíseno bylo
trochu neškodné, malicherné ironie,
jež mne znamenitě pobavila.
Po druhé "Svornost" snažila se
pérem p. Dngresovým dodat od-
povědi rázu logické úvahy. Ale,
boží, — co z toho vypadlo?

Hodili jsme udici; byla to udice
už pořádná, když i v kalných vo-
dách ryby ji zahlédly; a buď už
tomu jakkoliv, i nalíčena byla asi
dost obratně: ryby se chytily....

Za tři neděle budu již z povzdálí
vzpomínat na krásné chvíle, ztrá-
vené mezi Čechy americkými, a
na bolesti, jimž ty příjemné vapo-
mfuky krvavě jsou podbarveny.
Abych zůčtoval se svým svědo-
ním, mimo "glossy" připravím k
vydání v Praze i několik podrob-
nějších studií; potřeboval jsem k
doplnění sbírky dokumentů, aby
se ještě ryby chytily....

Několik nade vše výmluvnějších
vět skví se v odpovědi "Svorno-
sti"; hle, národní program! A
vedle těch perel několik ukázek,
jak se zde dovedu pro "pravdu"

lidé od novin obětovat i k nej-
sprostšímu překroucení pravdy.

Jen si považte: chci prý, aby
Češi američtí byli duchem v Če-
chách, pěstovali českou politiku a
americké si nevšíkali. Chci,
abychom přesvědčovali děti, že
Čechy jsou velikolepější Ameriky,
že mají vždy "státoprávně" český
cítit a české koruny nad hvězdnatý
prapor si vážit. Bezpochyby
prý nepociťuji nutnosti naučení
se angličtině —

Nechávám toho vypočítávání
raději; je škoda místa. Žasnete,
co všechno chci, — a vy jste ani
o tom nečetli! A já dokonce ani
toho nenapsal, nýbrž právě opak
toho všeho....

Takovéma překrucování se říká
mírně novinářská nepoctivost;
"Svornost" dokázala tím, že o
myšlenky jí nejde; jí jedná se
pouze o *ubytí myšlenek*.

O dokument k studium více....

Ostatních vývodů, na lžích za-
ložených, právě pro tu nepocti-
vost pisatelovu opomineme; jsou
většinou nelogické nebo pravda je
v nich účelně upravena a vyostře-
na k podpoře lži.

"Pokud v česko-amerických no-
vinách zůstanou zblubující krváky,
je všechno horlení marným, a
dokud od novinářských pracovníků
nebudou vyžadovány větší schopnosti,
při lepší odměně hmotné, tak aby
žurnalistika lidí skutečně nadané
vábila, nelze opravdové reformy
uskutečnit. Ty hrozné nadávko-
vé polemiky, jakých pan Havlasa
zde byl svědkem, jsou výsledkem
neschopnosti. Novinář neschopný,
když mu skrovná zásoba argu-
mentů dojde, začne nadávat. A
některé listy českoamerické do-
spěly tak daleko, že pouze ty na-
dávky jsou v nich původní, —
těch vůbec nelze odnikud pře-
ložit."

Tak napsaly chicažské "Roz-
hledy", od čísla k číslu lépe se
rozvíjející a síbující zároveň s
clevelandskou "Dennicí Novově-
ku" a omažskou "Osvětou Ame-
rickou" být nejlepšími týdeníky
českoamerickými, jež v mnohém
by mohli sloužit za vzor i za mo-
dem, zvláště řadě tak zvaných
krajinských listů českých.

Jsem rádi, že to slovo konečně
přišlo odjinud; jakýsi pocit kolle-
giality a studu bránil nám, aby-
chom první pronesli toto odsou-
zení. Čekali jsme, až ono slovo,
vynutíme na rty jiným, — něko-
mu z oněch, kteří jsou sami sou-
částí té žurnalistiky, toho života.

Tedy neschopnost novinářů?

Dodávám: a zneužívání i té
někdy nepatrné, někdy zanedbané
schopnosti.

Chceme-li reformu, chceme ji
především v žurnalistice; a to i v
hmotném postavení oněch, kteří
mají být *vychovateli lidu*.

Kdo první hodil kamenem?
Vychovatelé lidu.

Neboť onino, kteří snaží se zne-
mravnit a ohloupiti sta a tisíce
svých čtenářů, nemohou sami být
až mravně skleslími a otupenými
k vlastnímu svému povznesení
k důstojnosti stavu, jež mezi
americkými Čechy poklesla často
až pod nullu. Stávají se otroky....

Tedy otrokům patřily mé šlehy
v první řadě. Otroci promluví:
lži, nadávkou, blátem. A mo-
že bude smutno, neskonale smutno,
neboť budu cítit, že pod těmi
ohydatými slovy lze slyšet cosi
jako tichý, ztlumený ohlas finič-
ských obrov....

Ti, kteří měli své sny a touhy a
jich skáze zaplatili krvavou daň
svého mozku, svého srdce, své
duše,.... ti, jimž z té poměry
smýkly v otročení,.... ti, kteří
své přesvědčení prodávají jako

nevěstky své tělo, donuceni k
tomu bojem o existenci a neschop-
ností odporu,.... ti, kteří sténají
pod okovy a v jichž nitrech to
pláče za ztracenými sny, — ti
všichni nechtě zamysli se, není-li
snad ruka, by i dítkami šlehařci,
přece jen rukou přátelskou, vzta-
ženou a čekající, kdy sto rukou ji
stiskne a zamává potom nad hla-
vami týmiž dítkami —

Z cest.

Pokračování.

V ty dny, kdy jsme byli ve
White Fish Bay, od středy do so-
boty, počasí bylo takové, až těžko
bylo si představit, že přece jenom
jest už listopad a příštího dne že
může napadnout sněhu. Slunce
svítilo od rána do podvečera, v
noci na modré obloze zářil úplněk
mezi tisíci hvězd, — lesy zazníva-
ly ještě zpěvem; ale do všeho hlu-
boko byla vtištěna pečet odumí-
rání....

Skoro jakoby ani vhodnější doby
nebylo k návštěvě White Fish
Bay; okolo odumřajících místa
odumřelé lesy.... Kde před lety
živo bylo a hlučno, dnes sotva
časem lidský hlas se ozve vyšší,
zvucnější tóninou. Kde druhdy
ke dvěma stům lidí žilo, dnes ži-
voří jich třicet; jsou to většinou
rybáři; někdy Jobbe se jim loví i
vyplácí, a pak si žijou jako páni,
kteří jinak nedovedou, než utrácet;
buggy si koupí a konička, do
Sturgeon Bay si vyjedou a dollár
ky roztočí; když peníze se rozku-
tátele, berou si věci na dluh z
místního "štoru"; a že nebylo
práve nejveselejší, mít mezi lidmi
sta dollarů, jel strýc Vojta právě
zavít whitefishbayský svůj "štor"
.... Až se tak stane, místo za-
padne do pustoty eště větš. Kdysi
lodě přistávaly u pieru Maškova;
dnes hrot pieru, zabodený mezi
přelamující se vlny jezerní, zpola
jsa zřícen, očekává svého úplného
konce jako člověk odsouzený k
smrti a ztrativší počet dnů. Kdysi
z lesů to zaznívalo sterfými hlasy
a píla pracovala plnou silou. Lesy
strýc Vojta vykácel; co zbylo, zni-
čil strašný lesní požár; a píla stojí
dnes poustkou, gomalu se blíží
dni začátku své zkázy. Už po
leta pustne White Fish Bay; ale
aspoň farmáci z okolí zajížděli
sem do "štoru" nakupovat své
potřeby; za měsíc i to poslední
odvezeno bude do Jacksonportu, a
zbudou tu jen rybáři....

Ale je krásné to zátíší, zastrče-
né mezi hučící lesy a hučící jeze-
ro; paseka, posetá řídce roztrou-
šenými domky, pařezy a hradbami
polen; v sluneční záři se lesknou
ty domky jako dětské hračky tro-
chu již otřelých barev a ohmata-
ného lesku; a tmou volají drobná
světélka jejich oken jako ztracené
dušičky....

Čtyři tisíce akrů koupil kdysi
Vojta Mašek v těchto končinách;
dnes bezmála už polovinu vyple-
něného lesa rozprodal farmářům,
kteří rok za rokem kamenitě,
hrbolatě paseky přivádějí k větší
podobě s poli, na jaká si vzpomí-
náme z cest po Nebrasce; a ještě
dnes, stoje na scházejícím svém
pieru, Vojta Mašek v dálece po
obou stranách vidí svou zemi
obloukem se táhnout po obzoru a
zalesněnými mysy se zařezávat do
modravých vod; ale ta země, vy-
pleněná a zpusťovaná, není dnes
už k užítku.

Mrtvými lesy několik jelanů
bloudí a sta nejedlých kachen ob-
čas nad nimi přeletí z velkého
jezera na jezírko Clarkovo; datli
tlukou na hnízdičky kmeny a veverky
pískají si spokojeně v jehličnatých
korunách; a vlny Michiganu vyha-
zují plesk na pusté břehy v rytmu
kém oddechu....

Co bylo, se už nevrátí.
Lesy kolem jezera Clarkova

Šii jsme na jeleny....

Ubohá zvířata; jsou bezmála
poslední, co tu zbylo z minu-
losti na dnešek; zákonem je
dovoleno střílet je pouze od desá-
tého do dvacátého listopadu; ale
to stačí, aby zajistilo jim vyhube-
ní na poloostrově v několika příštích
letech. Rozléhalo se ranami na
všech stranách; honci z okolí i z
povzdálí nshnali se do lesů Ma-
škových, v nichž tabulky, zakazující
honění cizím, dávno už byly zniče-
ny, a bylo slyšeti štěkot, až užívání
psů při lovu jelenů je zákonem
zakázáno. A co chvíli čerstvé
stopy na svezce nebo blízké výstře-
ly připomínaly nám, že jelen byl
tu někde na blízku....

Na oněch rozlokách, kde les
před lety doražen byl zárem pla-
menů, bylo ovšem pusto. Kam
zrak padl, nesmírná tesknost bila
do očí,.... tesknost polámaných
křížů nad zpleněnými hroby. Oho-
řelé kmeny bizarními tvary se
šklebily z pustiny k chladnému
nebi, na němž slunce zářilo jako
světlo pflíží vzdálené a slabé....
Šed' a černé odstíny, nerozplynuly
se pod jeho paprsky; a tak zdálo
se, že ten lesk nemohl se ani za-
chytit na holých, práchnivějících
mrtvolách, vrzajících a klekajících
cibech, jak vítr jimi chvěl a hýbal,
jakoby kostlivcem někdo byl čas
od času zprudka trhnul. A ty
kmeny, jež čas už podlomil, kam
padnou, tam leží, — a přes ně
mech zarůstá, a houby na nich se
množí.... Někdy orla spatříš nad
tou teskností pomalu kroužit,
nebo luňáka,.... uslyšíš odkudsi
melancholické tepání datlova zo-
báku,.... ale více nic.... Jen
tvoje kroky žustí a chrastí tím za-
smutněným tichem, kudy pflíží
druhdy zkáza.

Cestou i necestou, dolem i
vrchem jsme se drápali, pátrajíce
po jelenu; a když pak na jednom z
těch pahorků, zapadlý mezi holá
křoviska a opeň o tesklivý kmen
břízy, vyčkával jsem zvěř, zatím
co druzí se rozešli lesem, pflíží-
žeje žalostnou poušť odumřelých
kmenů po jedné a les po druhé
straně, zalétaje zrakem na pravo k
nekonečné matné se lesknoucí
hladině Michiganu a na levo k
půvabnému obrazu, který poskyto-
valo do lesů jak perla zasazené
jezírko Clarkovo, — vzpomínal
jsem oněch podobných hodin,
ztrávených kdysi při čekání zvěře
tam daleko za mořem, v Ta-
trách....

Několikrát jsme prochodili ty
lesy mezi jezírkem a jezerem, něko-
likrát se nám zdálo, že v příštím
okamžiku zvěř se objeví a ruka
bezděky natabovala již kohoutek,
.... ale nespustila....

A tak posledního dne, když na
jelena jsem si nemohl ani zamflit,
chtěl jsem aspoň něco zastřelit k
vycpání do šekáry svého druha,
chicažského dentistry. Chudinku
datla kulka pohládila po křídle a
srazila ho k zemi mrtvého, sotva
zanechavši stopu. Ale hůře to
dopadlo s veverkou. Tak spoko-
jeně si seděla skrčená vysoko v
holém stromě na větvi, cosi oku-
sující, že ani času neměla, po nás
se otočit. Rána zazněla,.... a
veverka, pustivši, co hlodala, ani
sebou nehnila. A teprve za oka-
mžik z větve na větve padala,
marně se zachycující.... Dopadla
ještě živá; a prostřeleným tělem
vlekla se po zemi.... A ty její oči
volaly po rychlém ukončení jejich
muk.... Myslí, že bych už nikdy
po veverce nestřelil.... A byl bych
rád, kdyby představa té ubohé,
malické, trpící věci, po mně otáče-
jící ustrašená očka,.... kdyby ta
představa mohla aspoň poblednout
hodně brzo v mé mysli; ale mám
velmi dobrou paměť na před-
stavy....

byly nasáklé vodou a plny překá-
žek; buď se poškřábat o větve,
nebo sklouznout mezi omšene-
kmeny nebo si nabrat do bot, —
ten výběr jsme měli stále, než
jsme se dostali k břehu. Ale pro-
cházká při jezírku byla by stála i
za více námahy:
Větš než Štrbské Pleso v Ta-
trách, Clark Lake prostírá se mezi
jehličnatými lesy, na jihu takřka
omývající jich kořeny, na severu
vlnkami šlehařci pod balvanitý
břeh, přes nějž se větve vychylují,
jakoby se chtěly zhlédnout ve vod-
ním zrcadle. Pod sluncem čerčil
se hladina třpytila se ohnivými
barvami jako prolamované sklo v
okně starého paláce benátského; a
na písčité břehu lesky se jako
slída tenoučké pláty ledu. Jehlič-
ní bylo svěže zelené, kam jen oko
dohlédlo.... A v dálece, skoro
uprostřed jezera zrak rozeznal
neselátné mizících a opět se obje-
vujících bodů....

Kachny to byly, na neštěstí ne-
jedlé, rybinou prý protivně páchnou-
cí, ale hezoučké; na poloostrově
žije jich na jezírkách i na
velikém jezere do tisíců; jen na
jezere Clarkově a nad ním jsme
jich viděli onoho dne sta v něko-
lika hejnech.... Výstřelem vypla-
šeny, mrakem se nad vodu vzněsly,
ale než pfléltý jezírko a padly na
vodu v dálece, už zase jiné zvedly
se odjinud a pfléltý blíž; a přes
lesy od jezera nová hejna se obje-
vovala, a jiná s jezírka za vršky
zaletěla k jezeru.

Pflíží jsme i k opuštěnému
"log-housu", kde léto co léto
kewaunská společnost ztráví veselé
aspoň čtrnáct dní při společných
zábavách a rybaření; a kdyby
slunce nebylo se již povážlivě
chýlílo k západu, věru nebylo by
se nám odtamtud ani chtělo, byt' i
lodky byly na řetězech, domky
zamčený, a chladno vždy větš....
A když zase dostali jsme se do
mrtvého lesa, slunce zapadlo již a
šero rozlézalo se mezi třetícemi pa-
hýly. Obloha na západě byla
oranžově zbarvená a karmínově
červené šmouhy táhly se přes ní;
už jen půl kotouče nachového
slunce stálo nad obzorem, a na
jeho roznoholetém, žhavém podkladu
rýsovaly se černé obrysy zklive-
ných kostlivců. Pak kotouč za-
říz se do záobzorna a šmouhy se
promílily i zvlnily; oranžová bar-
va vysoko nad obzornou čáru
bledla do okru; šmouhy na modrém
nebi nad našimi hlavami, žlutavé
a poněnáhu do fialova přecháze-
jící, čím blíž k východu, — ty
šmouhy temněly, jakoby něčí ruka
blankytné roucho vždy více
muchiála a špinila. A na východě
obloha napuštěná byla takovým
smutným, fialovým odstínem, jaký
na obrazech Remingtonových pflí-
padá tak mnohému až neuvěřitel-
ným.

Šero houstlo v tmu; ale na oblo-
ze stále ještě hořela fialová záplava,
když dávno již vymizely ostatní
barvy; a do té červenomodré oblo-
hy vzpínaly se jako čísi ruce,
marně volající o smilování a pla-
čící za lepší minulostí,.... ty pa-
hýly, ohohelé a vrzající zvánem
větru....

Pokračování budoucně.

Premie

Ct. čtenářům nabízíme letos opět
Kalendáře z Čech

PEČÍRKŮV za doplatek 15
VELKÝ SLOVANSKÝ
za doplatek 15
BESED LIDU " 15

Ku premiím jsou oprávněni všichni
kdož sobě předplati na rok ku před-
stavě....
V úctě Vyd. Pokroku.